

Sygn. akt IX Ca 339/20

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Mirosław Wieczorkiewicz (spr.)
Sędziowie	SO Dorota Ciejek, Krystyna Skiepmo

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2020 r. w Olsztynie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku C. K.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 24 stycznia 2020 r., sygn. akt I Ns 12/19,

p o s t a n a w i a :

oddalić apelację.

Dorota Ciejek Mirosław Wieczorkiewicz Krystyna Skiepmo

Sygn. akt IX Ca 339/20

UZASADNIENIE

Wnioskodawca wniósł o ustanowienie na rzecz uczestnika służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawcy – działce gruntu o nr (...) obręb (...), położonej w D. gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), polegającej na uprawnieniu do korzystania z posadowionych na niej urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii przesyłowych zgodnie z ich przeznaczeniem, w szczególności w zakresie niezbędnym do ich prawidłowego i niezakłóconego działania, konserwacji, modernizacji i remontów w granicach stref ograniczonego użytkowania opisanych przez biegłego z zakresu geodezji przy ograniczeniu wykonywania służebności do części nieruchomości oznaczonej na projekcie sporządzonym przez biegłego geodetę. Jednocześnie wnioskodawca wniósł o zasądzenie od uczestniczki na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Wnioskodawca swój wniosek uzasadnił tym, że na nieruchomości znajdują się urządzenia elektroenergetyczne stanowiące własność uczestniczki, która bezumownie i nieodpłatnie korzysta z nieruchomości wnioskodawcy. Istniejący stan faktyczny uzasadnia ustanowienie na rzecz uczestniczki służebności przesyłu. Wnioskodawca kierował

doń wezwania do zawarcia umowy w tym zakresie, jednakże uczestniczka nie wyraziła zgody na kwotę wskazaną przez wnioskodawcę.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik wniósł oddalenie żądania wnioskodawcy oraz o zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Motywując swoje stanowisko w sprawie uczestnik przyznał, że na wskazanej przez wnioskodawcę nieruchomości znajdują się należące do niej urządzenia przesyłowe. Zdaniem uczestnik przedmiotowe urządzenia zostały oddane do użytku 19 października 1978r., dlatego doszło do zasiedzenia służebności nawet w złej wierze z dniem 20 października 2008r., co więcej uczestnik wskazał, że linia niskiego napięcia, zlokalizowana na działce nr (...), zasila tylko budynek, który się na niej znajduje, w związku z czym w tym zakresie wniosek powinien zostać oddalony.

Postanowieniem z dnia 24 stycznia 2020r. Sąd Rejonowy w Olsztynie wniosek oddalił oraz nie obciążył wnioskodawcy kosztami procesu i rozstrzygnął o kosztach sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił, że:

- nieruchomość gruntowa, oznaczona w ewidencji gruntów, jako działka gruntu o nr (...) obręb (...) położona w D. gm. S., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), stanowi własność wnioskodawcy,

- na nieruchomości znajdują się należące do uczestniczki urządzenia przesyłowe w postaci:

- na działce nr (...) – linia napowietrzna nN 0,4 kV o długości około 152m, podparta na 3 słupach

- na działce nr (...) – linia napowietrzna SN 15 kV o długości około 195m, podparta na 1 słupie

- na działce nr (...):

a) słupowa stacja transformatorowa „D. Kol. 3” O-0970

b) linia napowietrzna SN 15 kV o długości około 122m

c) linia napowietrzna nN 0,4 kV o łącznej długości około 66m, podparta na 2 słupach

- na działce nr (...) – linia napowietrzna SN kV o długości około 46m

- na działce nr (...):

a) linia napowietrzna nN 0,4 kV o długości około 77m, podparta na 2 słupach,

b) przyłącze kablowe nN 0,4 kV o długości około 20m,

- linie znajdujące się na działce nr (...) zasilają tylko i wyłącznie znajdujący się na niej budynek,

- przedmiotowe urządzenia zostały wybudowane w związku z modernizacją sieci w 1978r.,

- matka wnioskodawcy wymieniona została w wykazie właścicieli budynków objętych elektryfikacją z 1977r.,

- wskazane linie zostały oddane do użytku w dniu 19 października 1978r.,

- na przestrzeni czasu od posadowienia linii uczestnika, a uprzednio jej poprzednicy prawni, podejmowali czynności polegające na konserwacji i umożliwieniu prawidłowego działania linii przesyłowych,

- pomiędzy wnioskodawcą a poprzednikiem prawnym uczestnika przed Sądem Rejonowym w Olsztynie toczył się proces cywilny o odszkodowanie w związku z dokonaniem w dniu 21 lutego 1995r. wycinki drzew na nieruchomości wnioskodawcy przez firmę, której czynność ta została powierzona przez poprzednika uczestniczki. Wyrokiem z dnia 19

listopada 1997r. w sprawie I C 813/95, zmienionym wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Olsztynie z 30 kwietnia 1998r. w sprawie I Ca 128/98, została zasądzona na rzecz wnioskodawcy kwotę 1.774,72,-zł,

- wnioskodawca kierował do uczestnika wezwania do zawarcia umowy w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu, jednakże uczestniczka nie wyraziła zgody na kwotę wskazaną przez wnioskodawcę,

- zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 17 maja 1945r. zostało utworzone Zjednoczenie (...) z siedzibą w O.. Następnie zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z 19 sierpnia 1948r. utworzono przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą „Zjednoczone Energetyczne O. – przedsiębiorstwo państwowe wyodrębnione” z siedzibą w O.. W późniejszym czasie, zarządzeniem Ministra Energetyki z dnia 31 grudnia 1952r., został utworzony Zakład (...) w O.. Następnie, w konsekwencji dalszych przekształceń, wyłonił się Zakład (...) w O.,

- uczestnik jest następcą prawnym przedsiębiorstwa państwowego Zakładu (...), wyodrębnionego w wyniku podziału zarządzeniem nr 48 Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 r., a następnie przekształconego w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa - Zakład (...) Spółkę Akcyjną w O.. Na skutek przekształcenia spółka wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki swojego poprzednika prawnego.

Mając to na uwadze Sąd Rejonowy uznał, że wniosek nie jest zasadny, dlatego podlegał oddaleniu.

Sąd I instancji przyjął, że w tej sprawie przebieg sieci energetycznej średniego i niskiego napięcia przez nieruchomość wnioskodawcy był bezsporny, a wnioskodawca kwestionował następstwo prawne uczestniczki podnosząc zarzut braku poświadczenia za zgodność z oryginałem kopii dokumentów mających tą okoliczność dowieźć.

W tym zakresie Sąd ten podał, że chociaż wnioskodawca podważył walor dowodowy przedłożonej przez uczestniczkę dokumentacji dotyczącej linii elektroenergetycznych, ale następstwo prawne uczestniczki jest niewątpliwe. Według tego Sądu jest to fakt powszechnie znany, dlatego niezależnie od tego, czy kopie dokumentów mających niniejszą okoliczność wykazać zostały poświadczone za zgodność z oryginałem, czy też nie, okoliczności przekształcenia przedsiębiorstwa energetycznego nie budzą wątpliwości.

W dalszej części Sąd I instancji wskazał, że spór między uczestnikami sprowadzał się także, co do skuteczności podniesionego przez uczestnika zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu.

W tym zakresie wnioskodawca wskazał, że wobec wytoczenia przez niego powództwa w sprawie I C 813/95, która to czynność została podjęta w celu ochrony własności, dlatego bieg zasiedzenia uległ przerwaniu.

Zdaniem Sądu Rejonowego celem tamtego powództwa było jedynie naprawie szkody materialnej, jaką wnioskodawca poniósł w związku z bezprawnym wycięciem drzew.

Sąd I instancji przyjął, że tego powództwa – wbrew twierdzeniom wnioskodawcy – nie sposób zaś uznać za służące ochronie własności, którym niewątpliwie było powództwo o zaniechanie naruszeń, o przywrócenie stanu zgodnego z prawem, czy też o wydanie nieruchomości.

W dalszej kolejności Sąd ten wskazał, że potrzeba uregulowania tytułu prawnego uczestniczki postępowania do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w zakresie posadowienia i korzystania z urządzeń przesyłowych na tej działce posadowionych była sporna.

Uczestnik był przekonany o nabyciu prawa, dlatego podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu, a przesłankami zasiedzenia służebności na podstawie art. 292 w związku z art. 172 kc są: posiadanie samoistne trwałego i widocznego urządzenia, służącego do wykonywania służebności, nieprzerwane posiadanie trwające przez czas potrzebny do zasiedzenia, który to czas jest zależny od dobrej lub złej wiary posiadacza i wynosi albo 10 lub 20 lat, albo 20 lub 30 lat, zależnie od stanu prawnego w chwili zasiedzenia.

Sądu I instancji uznał złą wiarę przy zasiedzeniu spornej służebności, ponieważ nawet uczestnik nie oponował uznaniu nabycia przez niego przez zasiedzenie służebności przesyłu w złej wierze.

W dalszej części Sąd ten wskazał, że w okolicznościach niniejszej sprawy uczestnik, będący następcą pod tytułem ogólnym przedsiębiorstwa państwowego wszedł w ogół jego praw.

W świetle takiego wniosku Sąd Rejonowy przyjął, że skoro przedmiotowe linie oddane zostały do użytku w 1978r., to tym samym – przyjmując złą wiarę poprzednika prawnego uczestniczki – do nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie doszło z dniem 20 października 2008r.

Z tych przyczyn wniosek o ustanowienie służebności przesyłu został oddalony.

O kosztach postępowania Sąd I instancji rozstrzygnął w oparciu o przepis art. 102 w zw. z art. 13 § 2 kpc, a o kosztach sądowych na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od tego postanowienia złożył wnioskodawca.

Wnioskodawca zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie:

1. art. 292 kc w zw. z art. 172 § 1 i 2 kc wyrażające się ustaleniem, że uczestnik zasiedział służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu, w sytuacji, w której nie upłynął czas niezbędny do stwierdzenia zasiedzenia,
2. art. 172 kc polegające na uznaniu, że termin zasiedzenia służebności mógł rozpocząć się przed zmianami ustrojowymi z 1989r.,
3. nierozpoznanie istoty sprawy wyrażające się oddaleniem wniosku w sytuacji, w której nie istniały przesłanki do jego oddalenia, tj. gdy nie upłynął termin niezbędny dla stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej.

W rezultacie skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że dnia 7 listopada 2019r. w związku z wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 4 lipca 2019r. (Dz. U. z 2019r. poz. 1469), obowiązują znowelizowane przepisy procedury cywilnej.

Kwestie intertemporalne zostały uregulowane m.in. w art. 9 ust. 4 wskazanej ustawy, z którego wynika, że do rozpoznania środków odwoławczych wniesionych i nierozpoznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym.

W tej sytuacji trzeba przyjąć, że do środków odwoławczych wniesionych po dniu 7 listopada 2019r., należy stosować przepisy ustawy Kodeks postępowania cywilnego w brzmieniu znowelizowanym.

Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, ponieważ apelacja została wniesiona w dniu 12 listopada 2019r. (koperta k. 232).

Zgodnie natomiast z art. 387 § 2¹ kpc, w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji:

1) wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne ustalenia sądu pierwszej instancji, chyba, że sąd drugiej instancji zmienił lub uzupełnił te ustalenia; jeżeli

sąd drugiej instancji przeprowadził postępowanie dowodowe lub odmiennie ocenił dowody przeprowadzone przed sądem pierwszej instancji, uzasadnienie powinno także zawierać ustalenie faktów, które sąd drugiej instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej;

2) wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych, a poza tym może ograniczyć się do stwierdzenia, że sąd drugiej instancji przyjął za własne oceny sądu pierwszej instancji.

Przypomnieć jednak trzeba, że podstawowym celem postępowania apelacyjnego jest merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy. Szczególna sytuacja sądu drugiej instancji wynika ponadto z rozpoznawania sprawy „w granicach apelacji” (art. 378 § 1 kpc). Dla przebiegu postępowania w drugiej instancji nie bez znaczenia pozostają też zarzuty skarżącego zgłoszone w apelacji. Stanowią one (łącznie z ich uzasadnieniem) z jednej strony, punkt wyjścia dla rozpoznania apelacyjnego, z drugiej zaś strony, pełnią wobec sądu drugiej instancji rolę inspiracyjną w kierunku podjęcia przez ten sąd czynności w celu usunięcia niedostatków dotychczasowego materiału procesowego oraz wadliwości ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku.

W konsekwencji Sąd drugiej instancji, jako sąd nie tylko odwoławczy, lecz także merytoryczny, nie może poprzestać na zbadaniu zarzutów apelacyjnych. Powinien poczynić własne ustalenia i samodzielnie ocenić je z punktu widzenia prawa materialnego.

Realizując jednak przewidziane przez ustawodawcę zamierzenie zwięzłości uzasadnienia, wskazać przede wszystkim należy, że Sąd II instancji generalnie podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

Tym niemniej przed przejściem do oceny sformułowanych w apelacji zarzutów zasadnym jest przypomnienie, że w sytuacji, gdy strona apelująca zarzuca sądowi pierwszej instancji naruszenie prawa procesowego, jak i materialnego, a taka sytuacja ma miejsce w tej sprawie, w pierwszej kolejności z zasady sąd odwoławczy odnosi się do zarzutów obrazy prawa procesowego bowiem dopiero poczynienie prawidłowych ustaleń faktycznych umożliwi dokonanie prawidłowej kwalifikacji prawnej w oparciu o przepisy prawa materialnego.

Wnioskodawca zarzucił nierozpoznanie istoty sprawy wyrażające się oddaleniem wniosku w sytuacji, w której nie istniały przesłanki do jego oddalenia, tj. gdy nie upłynął termin niezbędny dla stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej.

Jest to całkowicie mylne stanowisko pełnomocnika wnioskodawcy, ponieważ nierozpoznanie istoty sprawy ma miejsce wówczas, gdy sąd I instancji nie orzekł merytorycznie o żądaniu strony, zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo pominął merytoryczne zarzuty stron i w swoim rozstrzygnięciu w istocie nie odniósł się do tego, co było przedmiotem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2017 r., V CZ 92/16, Legalis nr 1560001 i wyrok Sądu Najwyższego z 12 lutego 2002r., I CKN 486/00, Legalis nr 56040; postanowienia Sądu Najwyższego z: 4 września 2014r., II CZ 41/14, Legalis nr 1062204; 27 czerwca 2014r., V Cz 41/14, Legalis nr 1067208 i 4 września 2014r., II CZ 43/14, Legalis nr 1073321).

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2014r., V CZ 45/14, Legalis nr 1067209).

Taka sytuacja nie zachodzi w warunkach niniejszej sprawy.

W tej sytuacji należy przyjąć, że pełnomocnik wnioskodawcy wadliwie łączy nieuwzględnienie wniosku z pojęciem procesowym nierozpoznania istoty sprawy.

Jeśli chodzi o podniesione w apelacji wnioskodawcy w tej sprawie zarzuty naruszenia prawa materialnego, to Sąd odwoławczy uznał, że nie zasługiwały one na uwzględnienie.

W tym miejscu należy podkreślić, że służebność jest jednym spośród ograniczonych praw rzeczowych, które może powstać ex lege w trybie zasiedzenia.

U podstaw instytucji zasiedzenia leży założenie, że na skutek upływu czasu przewidzianego w ustawie następuje zmiana w sferze prawa własności oraz niektórych innych praw rzeczowych. Dotychczasowy właściciel traci swoje prawo, a nowy właściciel nabywa je. Skutek taki następuje z mocy prawa z datą upływu ostatniego dnia przewidzianego ustawą terminu.

W tych warunkach podniesienie zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu przez uczestnika, nakładało na Sąd Rejonowy obowiązek rozważenia w pierwszej kolejności tego zarzutu, gdyż jego uwzględnienie czyniłoby bezzasadnym żądanie ustanowienia służebności przesyłu, skoro uczestnikowi przysługiwałby tytuł prawny do korzystania z nieruchomości.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że zarzut zasiedzenia był słuszny.

Ogólne przesłanki zasiedzenia normuje art. 172 kc, z którego wynika, że warunkiem jest upływ oznaczonego przez ustawę terminu nieprzerwanego posiadania samoistnego, a długość tego terminu zależy od dobrej lub złej wiary w chwili nabycia posiadania. Posiadacz nabywa prawo, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu, jako posiadacz samoistny, chyba, że uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 1 kc), natomiast po upływie lat trzydziestu choćby uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 2 kc). Ponadto art. 292 kc określa szczególny warunek zasiedzenia służebności, a mianowicie korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia.

Na marginesie należy jedynie dodać, że do dnia 1 października 1990r. terminy zasiedzenia wynosiły 10 i 20 lat odpowiednio do sposobu wejścia w posiadanie służebności w dobrej albo złej wierze. Mają one zastosowanie jedynie do zasiedzenia, które nastąpiło przed tą datą. Jednak do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed 1 października 1990r., stosuje się przepisy nowe (art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321).

W konsekwencji nie sposób przyznać rację skarżącemu, aby bieg terminu zasiedzenia nie mógł rozpocząć się przed 1989r.

Warto zauważyć, że przed dniem 1 lutego 1989r. istniały środki prawne umożliwiające właścicielowi gruntu sprzeciwić się istniejącej na jego gruncie sieci w postaci roszczeń windykacyjnych i negatoryjnych oraz innych roszczeń właściciela przeciwko posiadaczowi w oparciu o przepisy księgi II KC. Brak jest podstaw do przyjęcia, że przed 1989r. wnioskodawca ze środków tych nie mógł skorzystać i, co za tym idzie, pozbawiony był jakiegokolwiek ochrony prawnej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 27 marca 2013 r.

I ACa 176/13, Legalis nr 797379).

Ponadto nie ma żadnych podstaw prawnych do przyjęcia, że posiadanie służebności przesyłowej przez podmiot państwowy przed zniesieniem zasady jedności własności państwowej w 1989 roku nie było posiadaniem w rozumieniu art. 352 § 2 kc (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 lipca 2016r., I ACa 98/16, Legalis nr 1604220 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2013r., II CSK 10/13, OSP 2015 nr 2, poz. 17).

Odnosnie kwestii istnienia trwałych i widocznych urządzeń nie była w istocie sporna między stronami, dlatego należy wskazać, że okolicznością istotną dla ustalenia okresu potrzebnego do nabycia służebności jest dobra lub zła wiara

posiadacza. Dobra wiara posiadacza daje podstawy do przyjęcia terminu 20 lat, zaś zła wiara wydłuża ten termin o kolejne 10 lat.

Przy ocenie, czy zachodzą warunki do nabycia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu lub służebności przesyłu w drodze zasiedzenia, dobra wiara polega na usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu posiadacza, że przysługuje mu takie prawo do władania rzeczą, jakie faktycznie wykonuje.

W orzecznictwie nie budzi również kontrowersji, że rozstrzygającym momentem dla oceny dobrej, czy złej wiary posiadacza jest data uzyskania posiadania. Późniejsze zmiany świadomości posiadacza pozostają bez wpływu na tę ocenę i w konsekwencji na długość okresu niezbędnego do tego pierwotnego sposobu nabycia prawa rzeczowego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, w odniesieniu do sytuacji, gdy przedsiębiorstwo przesyłowe dążyło do uzyskania tytułu do korzystania z cudzego gruntu dla celów przesyłowych wywiezionego z instytucji publicznoprawnych, za usprawiedliwiające przypisanie mu dobrej wiary w wejściu w posiadanie nieruchomości na cele przesyłowe uznane zostały przypadki wybudowania przezeń urządzeń przesyłowych na podstawie decyzji zezwalających na czasowe zajęcie nieruchomości w celu posadowienia takich urządzeń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2018r., V CSK 502/17, Legalis nr 1847094).

Decyzje tego rodzaju miały oparcie w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (tekst jedn.: Dz.U. z 1974r., nr 10, poz. 64 ze zm.) oraz art. 124 ust. 1a i 1b ustawy o gospodarce nieruchomościami i wydawane były w postępowaniu zmierzającym do ograniczenia własności nieruchomości w związku z upoważnieniem do jej zabudowania urządzeniami przesyłowymi. Nie tworzyły one wprawdzie na rzecz przedsiębiorstwa trwałego tytułu do korzystania z cudzej nieruchomości w celach przesyłowych, ale upoważniały go do jej zajęcia i wybudowania na niej elementów infrastruktury przesyłowej.

Uczestnik nie przedłożył do akt takich decyzji, a skoro tak, należało przyjąć złą wiarę posiadacza.

Powyższe stwierdzenie pozwala na przyjęcie, że do zasiedzenia służebności w niniejszej sprawie należy stosować termin trzydziestoletni. Termin ten należy liczyć od chwili objęcia w posiadanie służebności przez Zakład (...) w O., poprzednika prawnego uczestnika.

Za chwilę objęcia w posiadanie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu w orzecznictwie przyjmuje się włączenie wybudowanego urządzenia do eksploatowanej przez przedsiębiorcę sieci (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2006r., III CZP 105/05, OSNC 2006 nr 10, poz. 159).

W niniejszej sprawie objęcie w posiadanie służebności odpowiadającej treścią służebności przesyłu nastąpiło w dniu 31 października 1978r.

W aktach sprawy znajduje się bowiem protokół odbioru technicznego i przekazania do eksploatacji robót inwestycyjnych i po kapitalnym remoncie (k. 90), z którego wynika, że to dokładnie 19 października 1978r. nastąpił obiór techniczny urządzeń, a komisja załączenie pod napięcie uzależniła od przekazania majątkowego do ZE O. urządzeń z pozycji II.1 i II.2, które ostatecznie zostały przekazane w dniu 31 października 1978r. (k. 91).

Bezsporną okolicznością jest, że zarówno uczestnik, jak i jego poprzednicy prawni korzystali z rzeczonych urządzeń w zakresie, jaki odpowiada w obecnym stanie prawnym służebności przesyłu (art. 305¹- art. 305⁴ kc). Wówczas urządzenia te wchodziły w skład Zakładu (...) w O..

Na gruncie faktycznym przedmiotowej sprawy nie ma przeszkód, aby wobec ustalenia przejęcia urządzeń przesyłowych przez kolejne podmioty prawne, prowadzące przy jej użyciu działalność w zakresie przesyłu energii elektrycznej, stwierdzić kontynuację posiadania w zakresie tej samej służebności przez jej kolejnych posiadaczy, z zaliczeniem ich posiadania na podstawie art. 176 § 1 kc w zw. z art. 292 kc.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy w sposób dostateczny wyjaśnił kolejne przekształcenia „Zjednoczenia (...) – przedsiębiorstwa państwowego wyodrębnionego” z siedzibą w O. do momentu powstania (...) Spółki Akcyjnej w G. na E., którego nazwę zmieniono na (...) Spółkę Akcyjną w G., wobec czego nie ma potrzeby powielać tu tych rozważań.

W tych warunkach należy przyjąć, że kolejni posiadacze przejmowali znajdujące się w tej samej lokalizacji urządzenia przesyłowe, jako składnik przedsiębiorstwa energetycznego, za aprobatą poprzednika, eksploatując je do celów przesyłu energii przy odpowiednim wykorzystaniu obciążonej nieruchomości, w granicach odpowiadających treści służebności. Względy związane z charakterem tego rodzaju służebności, z ich funkcjonalnym powiązaniem z działalnością przesyłową powodują, że dla przeniesienia jej posiadania wystarczające jest wykazanie przez nabywcę przymiotu przedsiębiorstwa przesyłowego i przejęcia całego lub zorganizowanej części dotychczasowego przedsiębiorstwa, wykonującego czynności związane z eksploatacją i obsługą urządzeń przesyłowych na cudzym gruncie, przy czym czynności te nie muszą indywidualnie oznaczać przenoszonych służebności, względem, których przedsiębiorstwo jest podmiotem władającym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2016 r., V CSK 547/15, LEX nr 20800888)

Z uwagi na to, że początek biegu terminu zasiedzenia rozpoczął się w dniu 31 października 1978r., tym samym koniec jego biegu przypadał na dzień 31 października 2008r. Z tym też dniem uczestnik nabył przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu na nieruchomości wnioskodawcy.

W konsekwencji słusznie Sąd Rejonowy oddalił wniosek o ustanowienie służebności przesyłu, dlatego apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 w zw. z art. 13 § 2 kpc, o czym rozstrzygnął Sąd Okręgowy, jak w sentencji postanowienia.

Dorota Ciejek Mirosław Wieczorkiewicz Krystyna Skiepmo